

Hetitappavat **DUKE** -pyyntiraudat

KÄYTTÖOHJEET

1.12.2022

YLEISTÄ

DUKE -pyyntiraudat ovat metsästysasetuksen 10 §:ssä hyväksytyjä hetitappavia rautoja. Oikein käytettyinä ne tappavat saaliseläimen välittömästi ja tuskattomasti. **DUKE** -pyyntirautoja käytetään pienpetojen ja tuhoeläinten pyyntiin kaikkialla maailmassa.

Pyyntirautojen käyttö edellyttää käyttäjältään suurta vastuuntuntoa, huolellisuutta ja varovaisuutta. Koska jotkut ihmiset suhtautuvat metsästykseseen ja myös rautapyyntiin negatiivisesti ja pyyntilaitteet ovat alttiina ilkeille, on rautapyynnin yhteydessä yleensä syytä välttää turhan huomion herättämistä.

Pyyntirautojen käyttöohjeita, metsästyslain ja -asetuksen määräyksiä sekä säädettyjä rauhoitusaikoja on ehdottomasti noudatettava. Rautojen käyttäjällä on oltava voimassa oleva metsästyskortti sekä oikeus harjoittaa metsästystä alueella, jolla rautoja käytetään. Vaatimus metsästyskortista ei koske haitallisten vieraslajien (minkki, piisami) pyydystämistä.

MALLIT

DUKE -pyyntirautojen 2-jousisia malleja on Suomessa saatavana kolmea eri kokoa. Kaikki 2-jousiset mallit ovat rakenteeltaan yhdenmukaisia, eroa on ainoastaan rautojen koossa.

Malli	Sisämitat	Käyttö
120	11 x 11 cm	minkille ja piisamille
160	15 x 15 cm	näädälle
330	25 x 25 cm	majavalle

Duke Companyn (USA) valtuuttama **DUKE** -pyyntirautojen maahantuojat:



NORDHUNTER

www.nordhunter.com

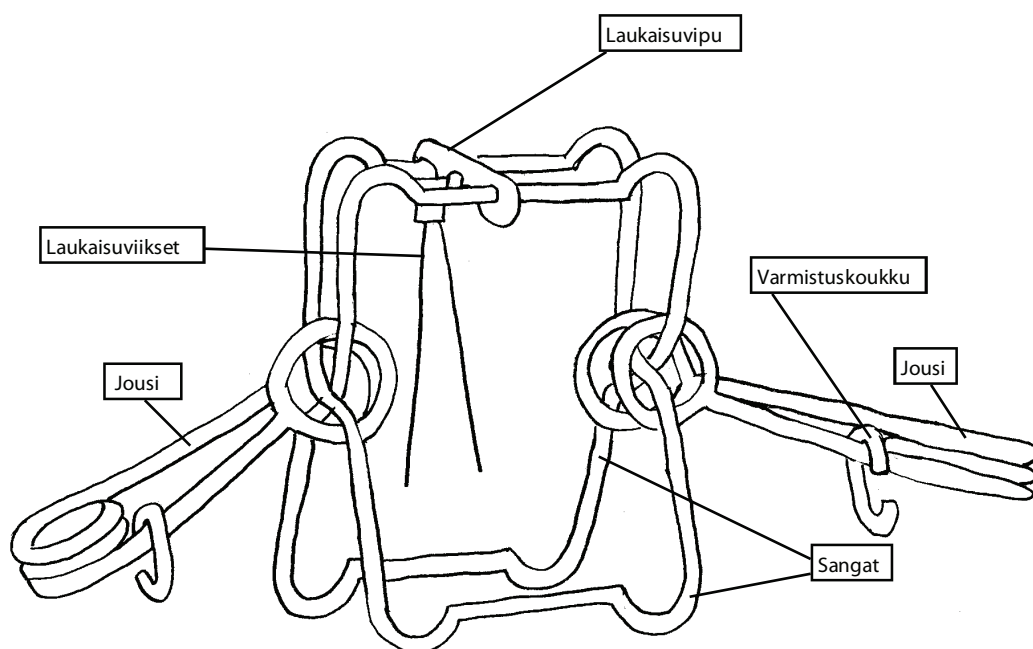
Ratamotie 66, 90800 OULU

050-5555834

info@nordhunter.com

DUKE -pyyntirautojen myynti: Ase- ja eräliikkeet kautta maan

DUKE -PYYNTIRAUTOJEN OSAT JA TOIMINTAPERIAATE



Rautojen iskuteho perustuu jousivoimaan. Kun saaliseläin kulkee viritettyjen rautojen lävitse ja koskettaa laukaisuviiksiä, laukaisuvivun liike vapauttaa sangat. Tällöin sangat lyövät jousivoiman vaikutuksesta saaliseläintä erittäin voimakkaasti sekä ylä- että alapuolelta.

METSÄSTYSASETUKSEN ASETTAMAT RAJOITUKSET JA MÄÄRÄYKSET

10 §: "Eläinten pyydystämisessä saa käyttää vain rautoja, jotka aiheuttavat lauetessaan eläimen välittömän kuoleman. Raudat on huollettava säännöllisesti. Raudat on sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu vaaraa ihmisille eikä muille kuin pyydystettäville eläimille."

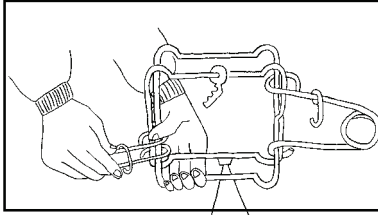
"Rautoja saa käyttää maalla tai veden päälle sijoitetun rakenteen päällä hillerin, karpän, näädän ja oravan metsästämiseen sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden pyydystämiseen. Tällöin raudat on sijoitettava suojarakenteen sisälle. Suojarakenteen suuaukon läpimitta saa olla enintään 8 senttimetriä. Suojarakennetta ei kuitenkaan tarvitse käyttää, jos rautoja käytetään rottien, hiirien tai myyrien pyydystämiseen."

"Rautoja saa käyttää veden alla euroopanmajavan ja kanadanmajavan metsästämiseen sekä rauhoittamattomien nisäkkäiden pyydystämiseen. Tällöin rautojen läpimitta saa olla enintään 30 senttimetriä."

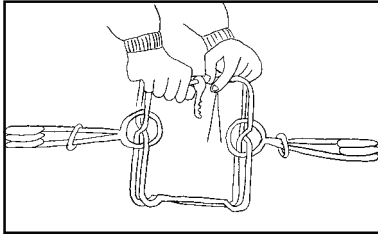
HUOLTO JA KUNNON SEURANTA

Rautoihin mahdollisesti kertyvä ruoste lisää rautojen kitkaa ja heikentää niiden iskuvoimaa. Jotta iskuteho säilyisi, on ruoste poistettava rautoista säännöllisesti. Tähän voi käyttää esimerkiksi porakoneeseen kiinnitettyä pyörivää teräsharjaa.

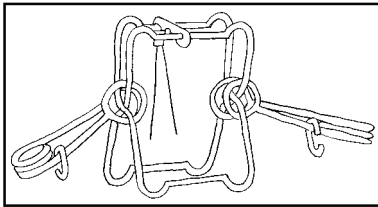
Jos raudat ovat pitkään vireessä, niiden jouset alkavat vähitellen menettää tehoaan. Tämän takia jousien kuntoa on seurattava säännöllisesti. Raudat, joiden jousien iskuteho on heikentynyt, on poistettava käytöstä.

VIRITTÄMINEN (DUKE 120 ja 160)


1. Käännä jouset siten, että ne osoittavat sangoista suoraan poispäin. Tartu lujasti jompaan kumpaankin jouseen ja purista sangan ympärillä olevat jousen pään lenkit lähelle toisiaan. Lukitse jousi tähän asentoon varmistuskoukulla. Toista sama toiselle jouselle.

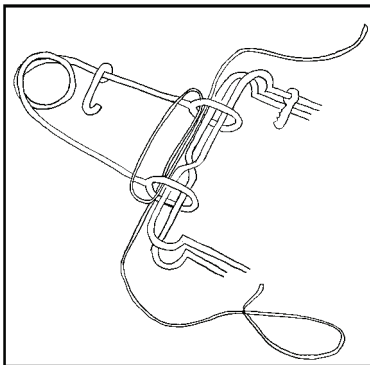


2. Keskitä jouset siten, että sankojen ympärillä olevat jousen pään lenkit tulevat sankojen saranoiden kohdalle. Purista sangat yhteen. Aseta laukaisuviikset ja laukaisuviipu sivusuunnassa sankojen keskelle. Tämän jälkeen aseta laukaisuviiksien tyviosa haluttuun laukaisuviivun hahloon.



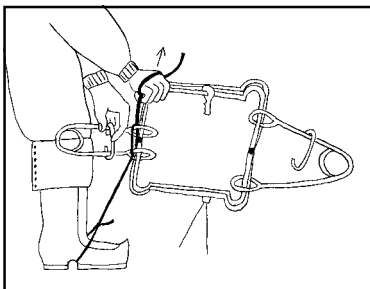
3. Varmista että laukaisuviiksien tyviosa on kunnolla paikallaan laukaisuviivun hahlossa. Aseta raudat nyt paikalleen pyyntipaikkaan. Tämän jälkeen vapauta varovasti varmistuskoukut ja siirrä ne jousien kierreosan tuntumaan.

VAROITUS: Pidä kädet poissa sankojen iskualueelta!

VIRITTÄMINEN (DUKE 330)


1. Käytä apuna noin 2,5 metrin mittaista köyttä tai nahkahihnaa, jonka toisessa päässä on lenkki. Pujota köyden toinen pää 2-3 kertaa jommankumman jousen molempien lenkkien lävitse siten, että jousi puristuu kun köydestä vedetään.

2. Aseta köyden toisessa päässä oleva lenkki jalan alle ja viritä jousi vetämällä molemmilla käsillä köyden lenkittömästä päästä. Tästä eteenpäin menettele kuten malleja 120 ja 160 viritettäessä.



Tämä viritystapa on selostettu värikuvien avulla teoksessa Tapiola - Suuri metsästystieto, osa Pienriista (Weilin+Göös 1990), sivulla 151.

DUKE 330-raudat voi viritellä helposti myös DUKE-virityspihtien avulla.

RAUTOJEN SIOITTELU JA SUOJAUS

Viritetyt raudat on aina sijoitettava siten, etteivät ne aiheuta vaaraa ulkopuolisille. Rautoja ei pidä käyttää paikoissa, joissa rauhoitetut eläimet tai kotieläimet voivat joutua niihin. Vastuu rautojen asianmukaisesta sijoittelusta ja käytöstä on kaikissa tapauksissa rautojen käyttäjällä.

Kun rautoja käytetään maalla tai veden päälle sijoitetun rakenteen päällä, on raudat sijoitettava suojarakenteen (= putken tai kotelon) sisälle. Suojuksen lopullinen sisämitoitus kannattaa tehdä rautojen kanssa sovittamalla. Suojuksen sisäänmenoaukon läpimitta saa olla korkeintaan 8 cm. Suojuksen teko-ohjeita löytyy mm. seuraavista lähteistä:

- **Metsalle.fi**: Raudat putkeen ja metsälle, <https://metsalle.fi/2014/02/09/pienpetojen-rautapyynti-osa-3-raudat-ponttoon-ja-metsalle/>

- **Mettäjuntin Kennel**: Nirriboys rautakotelo, <http://mettajuntin.weebly.com/nirriboys-rautakotelo.html>

Haluttua saaliseläintä suurempien eläinten joutuminen suojusputkeen estetään tekemällä putken sisäänmenoaukosta riittävän pieni. Esimerkiksi minkille sopiva aukon halkaisija on noin 60 mm. Lintujen meno putkeen voidaan estää asettamalla menoaukon eteen havuja. Suojusputki kannattaa naamioida mahdollisen ilkivallan varalta myös päältä ja sivuilta.

VIRITYKSEN SÄÄTÄMINEN

Raudat on viritettävä siten, että niiden sangat lauetessaan lyövät saaliseläintä niskaan/kaulaan. Tällä varmistetaan saaliseläimen välitön kuolema. Virityksessä on huomioitava näin ollen saaliseläimen koko ja kulkusuunta sekä laukaisuviiksien vapaa liikevara ennen sankojen laukeamista. Laukaisu on herkimmillään silloin, kun laukaisuviiksien tyviosa on laukaisuviivun akseliin nähden kauimmaisessa hahlossa, ja jäykimmillään laukaisuviiksien tyviosan ollessa laukaisuviivun akselia lähinnä olevassa hahlossa.

Yleensä parhaaseen lopputulokseen päästään, kun laukaisuviikset ovat eläimen kulkusuuntaan nähden takimmaisessa sangassa. Tarvittaessa on käytettävä suojusputkea, jossa eläin pääsee kulkemaan ainoastaan toiseen suuntaan. Eläimen kulkeminen viiksien keskikohdalta voidaan varmistaa esimerkiksi naulaamalla suojusputken lattiaan naulat V-kirjaimen muotoon.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja hetitappavien pyyntirautojen käytöstä sekä käytännön pyyntivinkkejä löytyy mm. seuraavista lähteistä:

- **Metsästäjä-lehti: Rautojen asianmukainen käyttö on osa luontokadon torjuntaa**, <https://metsastajalehti.fi/ajankohtaista/rautojen-asianmukainen-kaytto-on-osa-luontokadon-torjuntaa>
- **Suomen Metsästäjäliitto: Miten pyytää näätä vastuullisesti**, <https://vimeo.com/606402056>
- **Nordhunterin internet-sivut**: www.nordhunter.com
- **Tapiola - Suuri metsästystieto, osa Pienriista** (Weilin+Göös 1990): näätä s. 116, minkki s. 128-130, majava s. 150-151
- **Juha K. Kairikko: Taitava metsästäjä - pienriistametsästyksen käsikirja** (Gummerus 1995): Näätäeläinten rautapyynti, s. 276-278
- **Pienpetopyynnin opas** (Metsästäjien Keskusjärjestö 2000)